

Fiskeridirektoratet
postmottak@fiskeridir.no

Oslo, 11. mars 2026

Sak nr.: 3867
Ansvarlig advokat: Tine Larsen

Klage over omgjøringsvedtak, Sunnmøre Torsk AS, lokalitet 45169 Dysjaneset (sak 25/6535)

Undertegnede bistår Norges Naturvernforbund og Naturvernforbundet i Møre og Romsdal (heretter Naturvernforbundet). Naturvernforbundet påklager med dette Fiskeridirektoratets vedtak av 18. februar 2026, som omgjør tidligere vedtak av 23. januar 2026 om oppheving av vedtak om tillatelse til torskeoppdrett.

1. Omgjøringsvedtaket kan påklages

Vedtaket av 18. februar 2026 punkt 4 lyder som følger:

Klagesaksenheten i Fiskeridirektoratet omgjør uten klage eget vedtak av 23.01.2026, med hjemmel i forvaltningsloven § 35 (1) pkt. A) alt. C).

Samtidig treffes nytt vedtak som følger:

Klagesaksenheten i Fiskeridirektoratet opprettholder Møre og Romsdal fylkeskommune sitt vedtak av 27. mars 2023 om tillatelse til etablering av akvakultur for matfisk av torsk på 3599 tonn MTB.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. Forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Det er på det rene at tidligere vedtak av 23. januar 2026 med dette omgjøres til et nytt vedtak med et annet innhold enn det forrige. Dette medfører at det også utløses klagerett, og det er derfor feil når Fiskeridirektoratet skriver at omgjøringsvedtaket er endelig og ikke kan påklages.

Omgjøringsvedtaket er et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Nærings- og fiskeridepartementet er nærmeste overordnet forvaltningsorgan for Fiskeridirektoratet. Følgelig er utgangspunktet at omgjøringsvedtak av 18. februar kan påklages til Nærings- og fiskeridepartementet, jf. hovedregelen om forvaltningsklage i forvaltningsloven § 28 første ledd.

Etter § 28 tredje ledd første punktum kan «*klageinstansens vedtak i klagesak ikke påklages*». Bestemmelsen skal ivareta tids- og arbeidsmessige hensyn for forvaltningen og hviler på at to-instansbehandling av samme sak i alminnelighet er ansett for å være tilfredsstillende, jf. Ot.prp.nr. 38 (1964-1965) s. 91.

Den rettslige konsekvensen av at vedtak i klagesak ikke kan påklages, er at klagesaken avgjøres og avsluttes etter behandling i to instanser, ved klageinstansens vedtak. Der vedtaket ikke går ut på å hjemvise saken til ny behandling, fastsettes rettstilstanden.

Klagesaken som var foranlediget av Naturvernforbundets klage, ble altså avsluttet ved Fiskeridirektoratets vedtak av 23. januar. Rettstilstanden ble fastsatt ved dette vedtaket, og rettsvirkningene var at ODE AS' tillatelse til etablering av akvakultur for matfisk på Dysjaneset ble trukket tilbake.

Omgjøringsvedtaket av 18. februar opphever rettsvirkningene av klagesaksvedtaket av 23. januar. Omgjøringsvedtaket er derfor ikke «vedtak i klagesak» og kan følgelig påklages i medhold av forvaltningsloven § 28 første ledd.

Klagen er fremsatt av en part med rettslig klageinteresse innen tre uker fra vedtaket ble fattet 18. februar 2026.

2. Ikke adgang til omgjøring uten klage etter fvl. § 35

Det gjøres gjeldende at Fiskeridirektoratet ikke hadde adgang til å omgjøre tidligere vedtak utenfor klage, og at omgjøringsvedtaket av 18. februar 2026 derfor må oppheves som ugyldig.

Fiskeridirektoratet har omgjort klagesaksvedtaket med henvisning til forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav a og c. Etter bokstav a kan et forvaltningsorgan omgjøre sitt eget vedtak uten at det er påklaget dersom «endringen ikke er til skade for noen som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser». Etter bokstav c kan omgjøring skje uten klage dersom «vedtaket må anses ugyldig».

2.1 Vedtaket av 23. januar er ikke ugyldig

Fiskeridirektoratet begrunner ikke i omgjøringsvedtaket hvorfor vedtaket av 23. januar «må anses ugyldig», jf. § 35 første ledd bokstav c. Det er uttalelser fra Statsforvalteren til Møre og Romsdal fylkeskommune som ligger til grunn for omgjøringen. Uttalelsene er gitt i en kort e-post fra saksbehandler hos Statsforvalteren til saksbehandler i fylkeskommunen 27. september 2023, og i en muntlig uttalelse/«personleg kommentar». Fiskeridirektoratet skriver på side 14 i omgjøringsvedtaket at innholdet av «uttalelsen» – det er uklart om det her siktes til én av eller begge de nevnte uttalelser, eller fylkeskommunens gjengivelse av innholdet i uttalelsene – er «*av en slik karakter at det gir grunn til å opprettholde [fylkeskommunens vedtak] i sin opprinnelige form*».

At uttalelsen «gir grunn til» å opprettholde fylkeskommunens vedtak, tilsier at direktoratet kun har endret oppfatning i spørsmålet om hvorvidt en tillatelse til etablering av torskeoppdrett på Dysjaneset vil være miljømessig forsvarlig. At Fiskeridirektoratet endrer mening etter at vedtaket er truffet, medfører ikke i seg selv at vedtaket blir ugyldig.

Det hefter ingen innholdsmangler ved vedtaket av 23. januar. Vedtaket ligger innenfor det Fiskeridirektoratet hadde kompetanse til å treffe vedtak om.

Vedtaket av 23. januar lider heller ikke av tilblivelsesmangler. E-posten av 27. september 2023 trekker ikke tilbake Statsforvalterens uttalelse av 16. november 2022, der tillatelse til etablering av torskeoppdrett ble frarådet av hensyn til rødlistede fuglearter, se også vår redegjørelse i punkt 3.1

nedenfor. Fiskeridirektoratet kan heller ikke bygge på hva som muntlig skal ha blitt sagt om dette til fylkeskommunen. At disse uttalelsene ikke var hensyntatt i vedtaket av 23. januar, innebærer ikke at vedtaket lider av saksbehandlingsfeil eller svikt i faktiske premisser.

Vedtak av 23. januar var ikke ugyldig, og Fiskeridirektoratet kunne ikke omgjøre vedtaket i medhold av § 35 første ledd bokstav c.

2.2 Omgjøringen er til skade for “noen som vedtaket direkte tilgodeser”

Der omgjøring vil være til skade for en part som bygger sin partsstilling på rettslig klageinteresse etter § 28 første ledd, hindrer ikke det i seg selv omgjøring etter § 35 første ledd bokstav a. Det er imidlertid ikke utelukket at adgangen til slik omgjøring kan være begrenset. Vi viser til forarbeidene til bestemmelsen, Ot.prp.nr. 3 (1976-1977) s. 97 (vår understrekning):

«Departementet har ikke brukt partsbegrepet i denne forbindelse og heller ikke samme ordlyd som i § 2 første ledd e). Dette har sammenheng med at i loven ellers er begrepet «part» brukt i bestemmelser som gjelder prosessuelle rettigheter, jfr. dog § 34. Det er ikke gitt at det partsbegrep som utvikler seg på dette grunnlag, passer i en mer materiellrettslig bestemmelse som § 35. Særlig er det grunn til å reservere seg for de tilfelle der partsstilling i en klagesak bygger på at vedkommende har rettslig klageinteresse, jfr. § 28 første ledd. Om det for øvrig ligger noen realitetsforskjell mellom uttrykksmåten i § 2 første ledd e) og § 35 første ledd a) må overlates til praksis. Ved anvendelse av § 35 skal man ikke være bundet av partsdefinisjonen, og i vurderingen kan det derfor tas med momenter av direkte betydning for problemstillingen i endringsspørsmålet.»

Departementet viser til at partsdefinisjonen gjelder prosessuelle rettigheter, og at det ikke er gitt at dette passer i en mer materiellrettslig bestemmelse som § 35. Ved anvendelse av § 35 bokstav a skal man ikke være bundet av partsdefinisjonen, og i vurderingen kan det derfor tas med momenter av direkte betydning for problemstillingen i endringsspørsmålet.

Grunnen til at miljø- og naturvernorganisasjoner har rettslig klageinteresse i miljøsaker, er at de blir ansett for å være bærere av interesser og verdier som saken berører. Natur- og miljøinteresser kan ikke selv opptre rettslig. Når rettstilstanden anerkjenner at miljø- og naturvernorganisasjoner kan gis prosessuelle rettigheter på miljøets vegne, må miljøinteresser kunne hensyntas i en materiell vurdering etter bestemmelsen i § 35 første ledd bokstav a.

Partsstilling basert på rettslig klageinteresse kan tilsa at tilknytningen til saken ikke er sterk nok til at eventuelle skadevirkninger begrenser omgjøringsadgangen. Dette er riktig når det gjelder personer som ellers kan oppnå partsstatus. Hadde tilknytningen til saken vært sterk nok, ville personene vært parter i saken og som regel også direkte tilgodesett ved vedtaket. Med miljøinteressene stiller det seg annerledes: Et vedtak kan ha direkte konsekvenser for miljøinteresser; prosessuelt må interessene likevel gjøres gjeldende av organisasjoner med rettslig klageinteresse. At natur- og miljøinteresser er representert av organisasjoner med rettslig klageinteresse, sier altså ikke noe om i hvilken grad interessene berøres av et vedtak.

Vedtaket av 23. januar tilgodeser miljøinteresser direkte. Tillatelsen til torskeoppdrett på Dysjaneset ble trukket tilbake fordi klarering av lokalitet for akvakultur ikke ble ansett for å være «miljømessig forsvarlig», jf. andre arter-forskriften § 7 første ledd bokstav a. At klarering ikke ble ansett for å være miljømessig forsvarlig, innebærer i prinsippet at man mente slik klarering av akvakultur ville ha skadelige konsekvenser for miljøet, jf. Ot.prp.nr. 61 (2004-2005) s. 64.

Omgjøringsvedtaket av 18. februar er således til skade for miljøinteressene. Omgjøringen innebærer at det gis tillatelse til torskeoppdrett, selv om akvakultur etter sin art vil ha påvirkning på naturmiljøet og det er risiko for skadelige konsekvenser for villtorsk. I omgjøringsvedtaket legger Fiskeridirektoratet feilaktig til grunn at Statsforvalteren har trukket uttalelsen av 16. november 2022 om tiltakets negative virkninger på overlevelsen av rødlistede fuglearter i området (nærmere om dette i punkt 3 nedenfor). Man må altså gå utfra at omgjøringsvedtaket også er til skade for rødlistede fuglearter i området. Av dette følger det at vedtak av 23. januar ikke kunne omgjøres i medhold av § 35 første ledd bokstav a.

I tillegg til at ivaretagelse av natur- og miljøinteresser har selvstendig verdi, er det også en vid krets av personer som har interesse av at natur og miljø beskyttes. Dette gjelder mennesker som bor og oppholder seg i det berørte området, og mennesker som har naturen i det berørte området som sitt næringsgrunnlag.

Blant annet påføres yrkesfiskere med omgjøringsvedtaket av 18. februar en risiko for vesentlige skader på sitt næringsgrunnlag. I høringsuttalelser tidligere i saken er det uttrykt bekymring for hvilke konsekvenser torskeoppdrettet på Dysjaneset kan få for både fritids- og yrkesfiskere, jf. innspill fra [Kvamsøy bygde- og næringslag 10. desember 2021](#) og [Kvamsøy småbåtlag 12. desember 2021](#). Kvamsøy bygde- og næringslag representerer innbyggere og næringsliv på Kvamsøy i Sande kommune. Kvamsøy småbåtlag driver båthavna på Bringsinghaug på Kvamsøy.

Medlemmer av lokalbefolkningen som benytter området til fiske, ble direkte tilgodesett ved vedtaket av 23. januar. Omgjøringsvedtaket virker dermed til skade for disse. Når skaden består i at forekomsten av villtorsk kan bli negativt påvirket, skiller det seg fra tilfeller der omgjøring bare får negative konsekvenser i form av vanskeligere konkurransevilkår for næringsutøvende. Også dette er til hinder for omgjøring i medhold av § 35 første ledd bokstav a.

3. Andre klagegrunner

Fiskeridirektoratets omgjøringsvedtak av 18. februar 2026 er under enhver omstendighet ugyldig også av andre årsaker:

- Fiskeridirektoratets omgjøringsgrunn er ikke til stede.
- Oppdrettsanlegget mangler konsekvensutredning i henhold til KU-forskriften, og saken er derfor ikke tilstrekkelig opplyst.
- Fiskeridirektoratet har ikke gjort begrunnede vurderinger av prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7.

Vi vil i det følgende redegjøre for feilene ved Fiskeridirektoratets omgjøringsvedtak av 18. februar.

3.1 Omgjøringsgrunnen er ikke til stede

Fiskeridirektoratet viser i sitt vedtak av 18. februar 2026 til at vedtaket omgjøres på grunn av én e-post fra Statsforvalteren til fylkeskommunen høsten 2023, se omgjøringsvedtaket side 13:

«Når vi nå omgjør vedtaket om å trekke tillatelsen, er det med bakgrunn i at Statsforvalteren i e-post av 27.09.2023 trekker tilbake den tidligere fraråding og ikke lengre ser problem med at det etableres havbruk på den omsøkte lokaliteten.»

Fiskeridirektoratets gjengivelse av innholdet i Statsforvalters e-post av 27. september 2023 er feil. Det er ingen holdepunkter for påstanden om at frarådingen er trukket og at det ikke lengre er problemer med oppdrett her. Den omtalte e-posten fra Statsforvalteren vedlegges her:

Bilag 1: E-post av 27. september 2023 fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal

E-posten har et kort avsnitt på 3,5 linjer. Fiskeridirektoratet siterer ikke det korte avsnittet i omgjøringsvedtaket, men har med egne ord i stedet tillagt e-posten et innhold som det ikke er dekning for.

E-posten er svar på spørsmål fra fylkeskommunens saksbehandler, sendt til Statsforvalteren 14. juli 2023:

«Jeg har fått inn en klage på torsketillatelsen på Dysjaneset. De legger spesielt vekt på at dere frarådet på grunn av fugl. Vil dere komme med en uttale på dette? Hadde vært fint, men ser at dere ikke har gjort det de siste gangene jeg har spurt.»

E-posten ble purret opp 1. september, og Statsforvalteren svarte 23. september 2023:

«Eg har drøfta spørsmålet Ulf, og konklusjonen er at vi ikkje ser behov for å uttale oss til klagen. Vi vil likevel peike på at hubrosaka det blir vist til på Hitra ikkje kan samanliknast. Der var det ein direkte konflikt med ein stabilt produktiv hekkelokalitet, medan det på Dysjaneset er ein perifer konflikt langt frå hekkelokaliteten.»

Det er ikke holdepunkter for Fiskeridirektoratets påstand om at Statsforvalteren i denne e-posten «trekker tilbake den tidligere fraråding og ikke lengre ser problem med at det etableres havbruk på den omsøkte lokaliteten».

I sin [uttalelse fra 16. november 2022](#) frarådet Statsforvalteren i Møre og Romsdal å gi konsesjon fordi oppdrettsanlegget ville virke negativt inn på en rekke rødlistede fuglearter i området. Fra uttalelsen hitsettes:

«Området ligg innanfor Voksaholmane dyrelivsfredning, som grenser til Storevik naturreservat. Sjøområdet mellom Kvamsøya og Voksa utgjer relativt grunne sjøområde, som er viktige for næringssøk for ei rekkje raudlista og trua sjøfuglartar. Dette er artar som den kritisk trua (CR) lomvien, nær trua (NT) teist, nær trua storskarv (NT), toppskarv, sårbar (VU) ærfugl, tjeld (NT) havelle (NT), fiskemåse (VU), gråmåse (VU) og tjuvjo (VU). Korte avstandar til gode område for næring nært hekkeplassane på kysten og fuglefjellet på Runde er viktig for reproduksjon og såleis å oppretthalde bestandane i tråd med forvaltningsmåla for artar, jamfør naturmangfaldlova § 5, og internasjonale forpliktingar.

Sjøfugl er viktige byttedyr for hubro som hekkar langs kysten. Bestanden av hubro i Møre og Romsdal er på eit kritisk lågt nivå og arten er raudlista som sterkt trua (EN) i Noreg. Ein av dei mest stabile og aktive territoria i fylket er på ytre søre Sunnmøre, og det er høgst sannsynleg

at hubro i dette territoriet jaktar på sjøfuglar i området der oppdrettsanlegget for torsk er søkt etablert. Oppdrettsanlegget kan i tillegg i seg sjølv utgjere ein trussel mot enkeltindivid av hubro ved at den set seg fast og døyr i nettet over aktive merder (kjelde: Handlingsplan for hubro 2022- 2026).

Vi vurderer at eit oppdrettsanlegg her vil verke negativt inn på overlevinga til raudlista fuglar ved å legge beslag på viktige areal for næringssøk. Vi meiner at området sin verdi for trua fugleartar veg så tungt at konsesjon må avslåast.»

Når Statsforvalteren i e-posten et år senere sier at det ikke er behov for å uttale seg til en klage som har henvist til denne frarådingen, må dette forstås som at frarådingen står ved lag. Dersom Statsforvalteren hadde *endret* sitt syn, og ment det ikke lengre var grunnlag for å fraråde denne oppdrettslokaliteten innenfor dyrefredningsområdet, ville det derimot vært behov for å uttale seg for å klargjøre dette.

Statsforvalteren kommer imidlertid med en presisering som gjelder én av fugleartene: Hubro. Det endrer ingenting ved uttalelsen for øvrig, hvor lokaliteten frarådes av hensyn til en rekke andre, truede fuglearter som uomtvistelig har dette området som et viktig næringssøksområde. Det fremgår klart av uttalelsen, hvor det står at de grunne sjøområdene mellom Kvamsøya og Voksa hvor oppdrettsanlegget er lokalisert, er «*viktige for næringssøk for ei rekkje raudlista og trua sjøfuglartar. Dette er artar som den kritisk trua (CR) lomvien, nær trua (NT) teist, nær trua storskarv (NT), toppskarv, sårbar (VU) ærfugl, tjeld (NT) havelle (NT), fiskemåse (VU), gråmåse (VU) og tjuvjo (VU). (...)* Vi vurderer at eit oppdrettsanlegg her vil verke negativt inn på overlevinga til raudlista fuglar ved å legge beslag på viktige areal for næringssøk. Vi meiner at området sin verdi for trua fugleartar veg så tungt at konsesjon må avslåast.»

Fiskeridirektoratet har således begrunnet omgjøringen av sitt tidligere vedtak av 23. januar 2026 med en helt uriktig gjengivelse av Statsforvalters e-post av 23. september 2023. Tidligere tilråding er ikke trukket tilbake, og det er flere problemer ved å tillate oppdrettsanlegget på den omsøkte lokaliteten. Forutsetningen for å omgjøre vedtaket er ikke tilstede.

3.2 Oppdrettsanlegget skulle vært konsekvensutredet

Oppdrettsanlegget på Dysjaneset er ikke konsekvensutredet, og det er en saksbehandlingsfeil.

Akvakulturanlegg er omfattet av forskrift om konsekvensutredninger (KU-forskriften), se forskriftens vedlegg II punkt 1 bokstav f. Tiltakene i vedlegg II skal konsekvensutredes hvis de kan få vesentlige virkninger etter KU-forskriften § 10, jf. § 8 første ledd bokstav b.

Det påpekes at det er tilstrekkelig for å utløse KU-plikt at det er en risiko for at tiltaket får vesentlige virkninger for miljø eller samfunn, jf. «kan». Det er følgelig ikke krav om at det på forhånd er sikker kunnskap.

KU-forskriften § 10 angir kriterier for vurderingen av om tiltaket kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn. Flere av de angitte kriteriene i § 10 som tilsier KU-plikt foreligger i saken. Vi vil her særskilt redegjøre for tiltakets konflikt med et verneområde, flere truede arter og miljøkvalitetsnormer for vannforekomsten.

3.2.1 Oppdrettsanlegget er i konflikt med verneområde, jf. KU-forskriften § 10 tredje ledd a

I henhold til KU-forskriften § 10 tredje ledd bokstav a er ett av kriteriene som taler for KU-plikt at tiltaket kan medføre eller komme i konflikt med verneområder etter naturmangfoldloven (eller tidligere naturvernloven).

Oppdrettsanlegget ligger innenfor grensen til verneområdet Viksaholmene dyrelivsfredning. Formålet med fredningen er å ta vare på fugleliv og anna dyreliv, jf. forskrift om vern av Storevika naturreservat med tilgrensande dyrelivsfredning punkt III. Det følger av verneforskriften punkt IV nr. 5 at i dyrelivsfredningsområdet er alle fugle- og pattedyrarter er freda mot jakt og fangst og skade og øydelegging av *alle slag*.

Dette innebærer at *enhver type tiltak* innenfor dyrefredningsområdet som er til noen skade for fugler og dyr er forbudt. Forbudet mot skade og ødeleggelse gjelder *alle* fugle- og dyrearter, uavhengig av deres rødlistestatus.

Som påpekt av [Statsforvalteren i Møre og Romsdal sin uttalelse av 15. november 2022](#) til søknaden, er dette oppdrettsanlegget plassert innenfor dyrefredningsområdet på et sted med *«relativt grunne sjøområde, som er viktige for næringssøk for ei rekkje raudlista og trua sjøfuglartar. (...) Vi vurderer at eit oppdrettsanlegg her vil verke negativt inn på overlevinga til raudlista fuglar ved å legge beslag på viktige areal for næringssøk»*.

Oppdrettsanlegget er således i direkte konflikt med verneverdiene i dyrefredningsområdet, og også i direkte strid med verneforskriftens bestemmelser som forbyr skade og ødeleggelse av alle slag. Dette taler med tyngde for at oppdrettsanlegget er KU-pliktig.

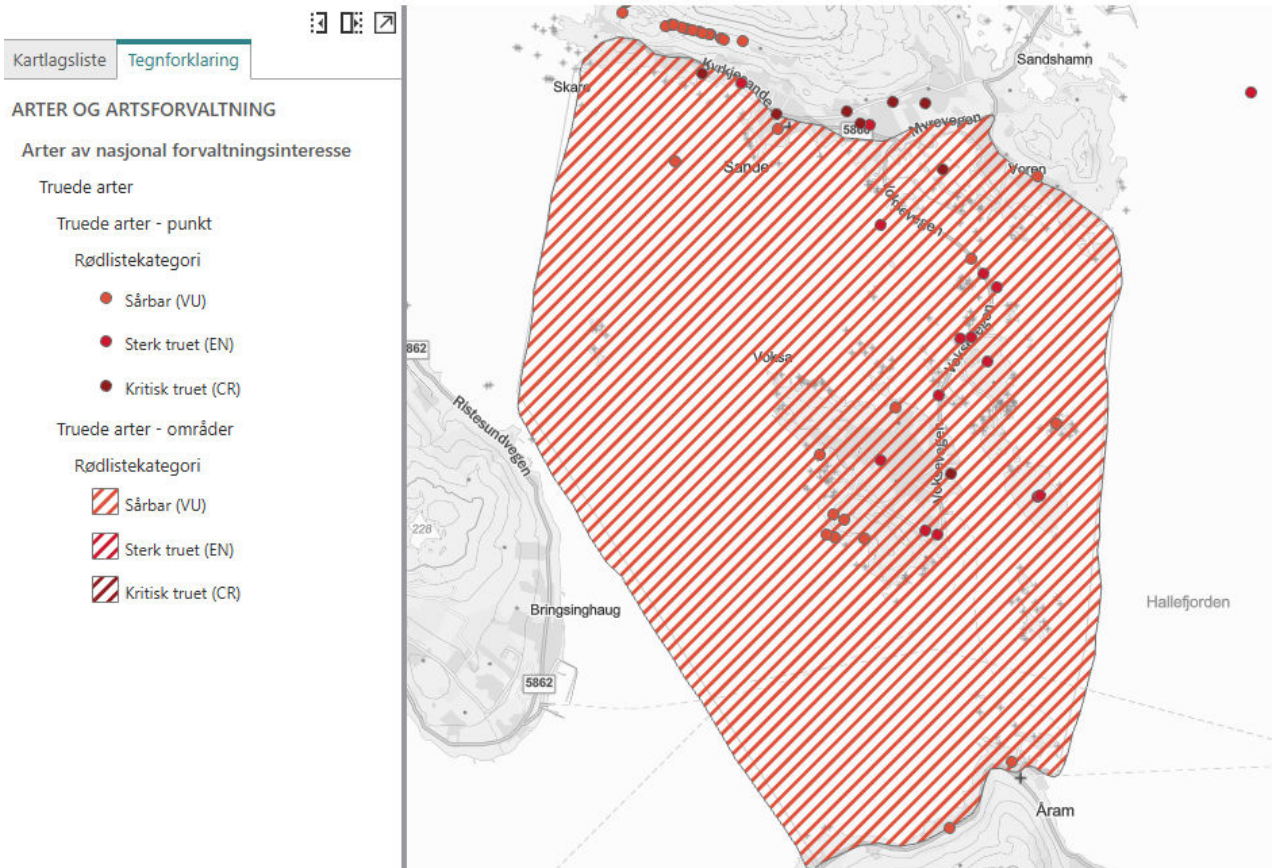
Det er klagers syn at tiltak som kan være til skade for fugler og dyr, og som etableres innenfor dyrefredningsområdet, også krever dispensasjon fra verneforskriften punkt IV punkt 5. Etter hva klager kjenner til er det ikke søkt og innvilget dispensasjon til oppdrettsanlegget i medhold av naturmangfoldloven § 48. Hovedregelen er at det må gis dispensasjon etter naturmangfoldloven før det gis tillatelser etter annet regelverk, jf. nml. § 48 tredje ledd.

3.2.2 Oppdrettsanlegget er i konflikt med truede arter, jf. KU-forskriften § 10 tredje ledd b

I KU-forskriften § 10 tredje ledd bokstav b er ett av kriteriene som taler for KU-plikt at tiltaket kan medføre eller komme i konflikt med truede arter. Oppdrettsanlegget er lokalisert innenfor område med truede arter, avmerket i Miljødirektoratets Naturbase:

Naturbase kart

Området for truede arter sammenfaller med dyrefredningsområdet omtalt i 3.2.1. Innenfor området er det registrert 16 truede fuglearter i Naturbasen, hvorav tre er kritisk truet og tre er sterkt truet:

Kritisk truede fuglearter i området (CR på rødlista):

- [Hettemåke](#)
- [Vipe](#)
- [Åkerrikse](#)

Sterkt truede fuglearter i området (EN på rødlista):

- [Dvergdykker](#)
- [Makrellterne](#)
- [Storspove](#)

Sårbare fuglearter i området (VU på rødlista):

- [Ærfugl](#)
- [Stjertand](#)
- [Tyvjo](#)
- [Brushane](#)
- [Svartand](#)
- [Horndykker](#)
- [Skjeand](#)
- [Grønnfink](#)

- [Alke](#)
- [Gulneblom](#)

I tillegg er det også andre truede arter i området som Statsforvalteren har pekt på i sin fraråding: Kritisk truet lomvi (CR), sårbar fiskemåke (VU) og sårbar gråmåke (VU), i tillegg til flere arter med status som nær truet på rødlista: teist, storskarv, tjeld og havelle.

Oppdrettsanlegget kan således være i konflikt med flere truede arter, hvilket tilsier at det er KU-pliktig, jf. kriteriet i KU-forskriften § 10 tredje ledd bokstav b.

3.2.3 Oppdrettsanlegget medfører økt belastning i område der fastsatte miljøkvalitetsstandarder er overskredet, jf. KU-forskriften § 10 tredje ledd e

Vannforskriften implementerer vanndirektivet i norsk rett, og fastsetter miljøkvalitetsnormer for alle vannforekomster, herunder fjorder. Vannforskriften krever at tilstanden i en vannforekomst beskyttes mot forringelse, og forbedres og gjenopprettes med sikte på minst god økologisk og god kjemisk tilstand, jf. vannforskriften § 4. Miljømålene i § 4 skal nås i innværende planperiode som utløper i 2027, jf. vannforskriften § 8.

Et oppdrettsanlegg medfører utslipp av fôrrester, ekskrementer, nitrogen, fosfor, miljøgifter fra notimpregnering og legemidler. Dette er stoffer som påvirker miljøkvalitetsselementer som definerer fjordens miljøtilstand i henhold til vannforskriften. Et oppdrettsanlegg kan derfor sterkt medvirke til at miljøtilstanden i den berørte vannforekomsten forringes til en dårligere tilstandsklasse, eller at forpliktende miljømål om god økologisk og kjemisk tilstand ikke oppnås.

Dette oppdrettsanlegget er lokalisert i kystvannsforekomsten Haugsfjorden. I utslippstillatelsen statsforvalteren innvilget til oppdrettsanlegget i november 2022, er miljøtilstanden i Haugsfjorden og potensialet for påvirkning beskrevet slik:

«Lokaliteten ligger i vannforekomsten Haugsfjorden (0301010400-C). Tilstanden i dag er beskrevet som svært god økologisk tilstand, men med lav presisjon (vann-nett.no). Klassifiseringen er basert på tidligere C-undersøkelse foretatt ved lokaliteten Lammeneset i 2020. Kjemisk tilstand er angitt som udefinert. Det er ingen kjente større utslippskilder i nærområdet, og nærmeste akvakulturlokalitet er ved Voravika ca. 4 km fra den omsøkte lokaliteten. Det er vanskelig å forutsi hvordan aktivitet ved lokaliteten vil påvirke vannforekomsten. Ut fra tilgjengelig kunnskap om fiskeoppdrett generelt, anser vi risikoen som liten for at tilstanden vil reduseres til dårligere enn god.»

Som det fremgår hadde Vann-Nett lav presisjon for Haugsfjorden i 2022, og den tidligere klassifiseringen er ikke lengre dekkende: Haugsfjorden er nå nedklassifisert til moderat tilstand, se [0301010400-C · Faktaark · Vann-Nett](#). Kjemisk tilstand er ikke lengre udefinert, men klassifisert til dårlig tilstand. Miljøkvalitetsnormene for Haugsfjorden er dermed overskredet. Tilstanden i Haugsfjorden skal i henhold til vannforskriften § 4 beskyttes mot ytterligere forringelse, og må oppnå betydelig miljøforbedring med minst god økologisk og god kjemisk tilstand i 2027. Oppdrettsanlegget tilfører derimot en miljøbelastning til fjorden, og bidrar dermed til det motsatte.

Kriteriet i KU-forskriften § 10 tredje ledd bokstav e om at det i områder hvor tiltaket innebærer økt belastning der fastsatte miljøkvalitetsstandarder er overskredet, er her til stede. Det taler også for

at oppdrettsanlegget er et KU-pliktig tiltak. Hvorvidt dette kriteriet (i tillegg til andre kriterier) for KU-plikt også var til stede da fylkeskommunen gav konsesjon i 2023, er uten betydning for den vurderingen Fiskeridirektoratet må foreta av situasjonen på tidspunktet de fatter vedtak.

I tillegg til at overskridelser av vannforskriftens miljøkvalitetsnormer tilsier KU-plikt i henhold til KU-forskriften § 10, jf. § 8, er det Naturvernforbundets syn at fiskerimyndighetene heller ikke har rettslig adgang til å tillate et tiltak i strid med vannforskriftens forringelsesforbud og krav til forbedring til minst god økologisk og god kjemisk tilstand.

3.2.4 Avsluttende merknad til KU-plikt

Flere av de konkrete kriteriene i KU-forskriften § 10 for når et tiltak kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn er til stede, og det følger av KU-forskriften § 8 at tiltaket skal konsekvensutredes.

Naturvernforbundet finner det oppsiktsvekkende at fylkeskommunen i sitt vedtak gav uttrykk for at den *«ikkje [kan] sjå at det ligg føre haldepunkt for at søknaden kjem i vesentleg konflikt med § 10 tredje ledd bokstav a til h.»* Som det her er redegjort for er det klart at dette tiltaket kan medføre eller komme i konflikt med flere av de kriterier som er nevnt i bokstav a-h. Likevel konkluderte fylkeskommunen med det motsatte. Fiskeridirektoratet må derimot gjøre egen, selvstendig vurdering av om saken er tilstrekkelig opplyst og om oppdrettsanlegget skulle vært konsekvensutredet, uavhengig av fylkeskommunens vedtak og vurderinger.

3.3 Manglende vurderinger av naturmangfoldlovens prinsipper i §§ 8-12, jf. § 7

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Prinsippene skal, sammen med forvaltningsmålene for naturtyper og arter i naturmangfoldloven §§ 4 og 5, integreres i vurderingene som gjøres i vedtak etter sektorlovgivningen. Vurderingene skal fremgå av beslutningen. Alle myndighetsbeslutninger skal vise hvordan prinsippene er kommet inn i den konkrete saken og hvilken vekt de er tillagt, jf. Ot.prp. 52 (2008-2009) s. 378. Manglende eller mangelfull vurdering og begrunnelse er en saksbehandlingsfeil som kan lede til ugyldighet.

De miljørettslige prinsippene stiller krav til kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Når forvaltningen behandler en sak, må den vurdere om beslutningen kan medføre at det blir vanskeligere eller umulig å nå forvaltningsmålene for naturtyper, økosystemer og arter, jf. §§ 4 og 5, se [Klima- og miljødepartementets veileder til naturmangfoldloven kapittel II](#) side 8 flg. Gitt at anlegget er plassert i et dyrefredningsområde med en rekke truede fuglearter, hvorav tre arter har status som kritisk truet i dyrefredningsområdet, er dette viktige vurderinger. Som statsforvalteren også påpeker i sin uttalelse til prosjektet vurderer de at *«eit oppdrettsanlegg her vil verke negativt inn på overlevinga til raudlista fuglar»* og fraråder tiltaket på dette grunnlaget. I Fiskeridirektoratets omgjøringsvedtak er det likevel *ingen* vurderinger av tiltakets påvirkning av forvaltningsmålene for arter i naturmangfoldloven § 5 eller prinsippene i § 10, § 11 og § 12.

Fiskeridirektoratets vurdering av kunnskapsgrunnlaget i § 8 er også mangelfull. Argumentasjonen er først og fremst knyttet til risikoen for negativ påvirkning av villtorskbestanden, hvor Fiskeridirektoratet mener Havforskningsinstituttets rapporter gir tilstrekkelig kunnskap. Naturvernforbundet er uenig i at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om risiko om skader på villtorsk. I tillegg kreves det også kunnskap om en rekke andre påvirkninger som ikke er vurdert, som oppdrettsanleggets påvirkning på vannmiljøet, en rekke truede arter m.m.

Det understrekes at det ved vurderingen av § 8 skal man finne ut *hvilket* naturmangfold som kan påvirkes av beslutningen, *hvilken tilstand* dette naturmangfoldet har og *hvilke effekter* beslutningen vil ha på naturmangfoldet, jf. departementets veileder kapittel 6. Som det her fremgår er en viktig kilde til kunnskap ulike typer stedfestet informasjon publisert i offentlige databaser, som Naturbase og Vann-Nett. Når forvaltningen behandler en sak på et område hvor det finnes egne databaser, må forvaltningen også undersøke i disse og ta informasjonen her i betraktning. Som redegjort for ovenfor, fremgår det ikke av vedtaket at det er gjort noen vurderinger av hvordan tiltaket kan påvirke de mange rødlisteartene i dyrefredningsområdet hvor oppdrettsanlegget er planlagt, eller hvordan det vil påvirke vannmiljøet og vannlevende arter i lys av at resipienten ifølge Vann-Nett har moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand.

I saker med KU-plikt forutsetter naturmangfoldloven § 8 at det også innhentes ny kunnskap i henhold til de utredningskravene som følger av KU-forskriften. Konsekvensutredningen skal ligge til grunn når myndigheten foretar vurderinger etter naturmangfoldloven og tar stilling til om, og eventuelt på hvilke vilkår, tiltaket skal gjennomføres.

Naturvernforbundet anfører derfor at de vurderinger som er gjort av Fiskeridirektoratet av kunnskapsgrunnlaget og føre var-prinsippet i naturmangfoldloven §§ 8 og 9 er mangelfulle.

Etter naturmangfoldloven § 10 skal også virkningene av oppdrettsanlegget sees i sammenheng med andre effekter på naturmangfoldet i området. Det følger av bestemmelsen at forvaltningsorganet skal legge vekt på påvirkningsfaktorer som økosystemet *"er"* eller *"vil bli"* utsatt for. Dette omfatter tidligere, nåværende og fremtidige påvirkninger.

Prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning skal sikre at de ulike påvirkningsfaktorene ses i sammenheng, og at den totale belastningen på arter, naturtyper og økosystemer ikke overstiger tålegrensen i § 4 og § 5. En ny belastning kan medføre at man nærmer seg en kritisk tålegrense for naturmangfoldet. Prinsippet skal også motvirke en bit-for-bit-svekkelse av naturmangfold og gradvis forvitring av arters leveområder. Økosystemtilnærmingen innebærer at inngrep som berører for eksempel én art, ikke bare kan vurderes i forhold til denne arten. Man må også vurdere om effektene på arten kan påvirke det økosystemet som arten inngår i, jf. departementets veileder punkt 7. Vurderingene forutsetter at det også foreligger et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag.

Myndighetene skal også vurdere hvor mange tilsvarende tiltak som kan være aktuelle, og hvilken effekt disse tiltakene samlet vil ha på naturmangfoldet. Som det fremgår av departementets veileder 7.5.4, kan det for eksempel være aktuelt å vurdere hvor mange akvakulturanlegg det kan være aktuelt å etablere i et område, og hvilken effekt vil det ha på naturmangfoldet om alle disse anleggene blir etablert. Der det kan bli vanskelig å si nei til et tilsvarende prosjekt av presedenshensyn, kan det tilsi at man sier nei også til det første omsøkte inngrepet, hvis den samlede belastningen av alle forventede inngrep vil bli for stor.

Som det også fremgår av departementets veileder punkt 7.1 bør prinsippet om samlet belastning og økosystemtilnærming vurderes før man vurderer føre-var-prinsippet, fordi det kan knytte seg usikkerhet til hvilke andre tiltak og faktorer som kan påvirke naturmangfoldet og hvordan denne påvirkningen vil bli. Oversikt over eventuell usikkerhet, har man altså ikke før man har vurdert både § 8 og § 10. Fiskeridirektoratet har derimot vurdert føre-var-prinsippet *uten* å ha vurdert samlet belastning og økosystemtilnærming overhodet.

Fiskeridirektoratet har heller ikke gjort noen vurderinger av naturmangfoldlovens prinsipper i §§ 11 og 12.

Sivilombudet har i en rekke uttalelser kritisert vedtak med manglende eller mangelfulle vurderinger av naturmangfoldlovens prinsipper, og slått fast at dette reiser spørsmål ved vedtakenes gyldighet¹.

4. Feilene medfører at vedtaket av 18. februar er ugyldig

Fiskeridirektoratets omgjøringsvedtak må oppheves som ugyldig, fordi vilkårene i forvaltningsloven § 35 for omgjøring av endelig vedtak av 23. januar 2026 utenfor klage ikke foreligger.

Fiskeridirektoratets omgjøringsvedtak av 18. februar 2026 er under enhver omstendighet ugyldig også av andre årsaker:

Fiskeridirektoratets begrunnelse for omgjøringen er at statsforvalter skal ha trukket tidligere uttalelse om fraråding av tiltaket av hensyn til truede arter. Det er ikke riktig at frarådingen er trukket, og tiltaket er fortsatt i konflikt med en rekke truede arter. Når selve årsaken som begrunner omgjøringen svikter, bygger omgjøringsvedtaket på et uriktig premiss og må kjennes ugyldig.

Oppdrettsanlegget mangler også pliktig konsekvensutredning i henhold til KU-forskriften, og saken er derfor heller ikke godt nok opplyst til at anlegget kan tillates.

Fiskeridirektoratet har heller ikke gjort begrunnede vurderinger av prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7.

Manglende konsekvensutredning og manglende vurderinger av naturmangfoldlovens prinsipper er saksbehandlingsfeil som i henhold til forvaltningsloven § 41 fører til ugyldighet dersom de hver for seg eller til sammen kan ha fått betydning for vedtakets innhold. I dette ligger det ikke et krav om sannsynlighetsovervekt for at feilen har fått betydning, det er tilstrekkelig at det foreligger «*en ikke helt fjærntliggende mulighet*», jf. Rt. 2009 s. 661 avsnitt 71. Når det kommer til manglende

---

¹ Sivilombudets uttalelser om mangelfulle vurderinger av naturmangfoldloven §§ 8-12:

[2024/1708](#) – Sivilombudet, reguleringsplan for hytteutbygging i Sørskogen

[2024/1117](#) – Sivilombudet, detaljregulering for fritidsboliger på Kjelhovda

[2023/5626](#) – Sivilombudet, reguleringsplan for Reinefjorden Sjøhus i Moskenes

[2022/5453](#) – Sivilombudet, detaljregulering Nye Veavågen skole på Karmøy

[2022/3102](#) – Sivilombudet, reguleringsplan for ny fylkesveg på Sotra

[2022/1377](#) – Sivilombudet, akvakulturområder i kommuneplan for Alver

[2022/1374](#) – Sivilombudet, akvakulturområde i kommuneplan for Brønnøy

[2018/1219](#) – Sivilombudet, reguleringsplan for ny Fv. 47 Åkra sør-Veakrossen på Karmøy

konsekvensutredning påpeker Høyesterett at det «*sammenholdt med de interesser som skal ivaretas gjennom reglene om konsekvensutredning, og den komplekse utredningsprosessen det der legges opp til, vil veien frem til ugyldighet derfor kunne være kort når saksbehandlingsfeilen består i manglende eller mangelfull konsekvensutredning.*»

Natur og miljø er interesser som gjør seg sterkt gjeldende i saken, da tiltaket er lokalisert i et dyrefredningsområde med tilhold av mange truede arter og en fjord med moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand. I tillegg er det risiko for påvirkning av villtorskbestanden. I lys av dette er det nærliggende at manglende konsekvensutredning kan ha hatt innvirkning på vedtaket.

I tillegg kommer at flere av naturmangfoldlovens prinsipper ikke har vært gjenstand for en begrunnet vurdering og avveining. En vurdering av naturmangfoldlovens prinsipper beror på at naturmangfoldet og andre interesser er tilstrekkelig opplyst. For KU-pliktige tiltak vil konsekvensutredningen kunne være avgjørende for å oppfylle kravet til kunnskapsgrunnlag i naturmangfoldloven § 8 og foreta en kvalifisert vurdering og avveining av de øvrige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9-12, jf. naturmangfoldloven § 7.

5. Avsluttende bemerkninger

Klagen sendes Fiskeridirektoratet som skal vurdere klagen før den sendes til Nærings- og fiskeridepartementet som overordnet myndighet for endelig avgjørelse for det tilfellet direktoratet ikke tar klagen helt eller delvis til følge, jf. forvaltningsloven § 33.

I lys av sakens spesielle saksgang, setter vi Nærings- og fiskeridepartementet som kopimottaker av klagen.

Grunnet feil gjengivelse av innholdet i Statsforvalters e-post som er oppgitt som grunn for omgjøringen av tidligere vedtak, settes også Statsforvalteren i Møre og Romsdal som kopimottaker av denne klagen.

Det tok nesten tre år fra fylkeskommunen fattet sitt vedtak i 2023 til Fiskeridirektoratet først tok klagen til følge i sitt klagevedtak 23. januar 2026. Det vises til Sivilombudets kritikk av Fiskeridirektoratets saksbehandlingstid for klager over oppdrettssaker i sak [SOM 2025/2554](#), som konkluderer med at Fiskeridirektoratets klagesaksbehandling er klart i strid med forvaltningsloven § 11a.

Deretter omgjorde Fiskeridirektoratet sitt endelige klagesaksvedtak under én måned etter at det ble fattet, helt uten kontradiksjon og rettslig grunnlag. Klager og andre berørte interesser ble med dette fratatt muligheten til å ivareta sine interesser.

Det bes om at behandling av denne klagen nå gis høy prioritet hos Fiskeridirektoratet og Nærings- og fiskeridepartementet.

Vennlig hilsen

Dæhlin Sand Advokatfirma AS

Tine Larsen

Advokat

Kopi:

Nærings- og fiskeridepartementet, postmottak@nfd.dep.no

Statsforvalteren i Møre og Romsdal, sfmrpost@statsforvalteren.no